

שינוי עילת סגירת תיק במשטרה ל'חוסר אשמה'

חובה להילחם גם בנושא זה ולדאוג למחיקת כל רישום במשטרה בגין תלונות שווא. כבר אמרו חכמינו "טוב שם טוב משמן טוב".

היות ונשאלתי לא פעם לגבי האופן בו הבאתי לשינוי עילת סגירת תיקים שנפתחו כנגדי עקב תלונות שווא בהליך הגירושין אפרט את מה שעשיתי :

- קודם כל אציין שאינני עו"ד ומסמך זה הוא לא במקום עצות של עו"ד.
- לעיתים כאשר אתם באמצע הסאגה המשפטית של הגירושין כדאי להמתין עם הבקשה הזו כי סיכויי סביר שתאספו עוד חומר מרשיע ומסמכים רשמיים שיבססו את העובדה שהתלונות שהוגשו נגדכם היו תלונות שווא.
- רק עילה של "חוסר אשמה" גוררת אחריה מחיקת התיק באופן מוחלט מרישומי המשטרה. כלומר מבחינה רשמית לא יהיה לכם רישום פלילי אולם לפי מה שהבנת (משיטוט ברשת) הרישום יישאר ברישומי המשטרה הפנימיים (למרות שהמשטרה מודיעה אחרת). מעניין מי יהיה העו"ד שיהיה מוכן לקחת על עצמו את המאבק למחיקה מוחלטת של התיק מרישומי המשטרה כי מכיוון שבמידה ותהיה נגדכם עוד תלונת שווא תמיד החוקרים יקראו את כל הרשום נגדכם גם אם הוכחתם כזכאים.
- תיק סגור בעילה השונה מ'חוסר אשמה' יהיה כתם על עברכם ואם אינני טועה נמחק סופית רק אחרי 7 שנים.
- דבר ראשון עליכם להוציא אישור רישום פלילי מהמשטרה. שם יופיעו התיקים שנפתחו נגדכם ויפיע הסטטוס שלהם (פתוחים או סגורים ועילת הסגירה "חוסר עניין לציבור", "חוסר ראיות" וכו')
- במידה והתיקים שנפתחו לכם נסגרו בעילה השונה מ "היעדר אשמה" (העילה אמורה להיות רשומה שם) הנכם זכאים לבקש ולקבל העתק מחומר החקירה של תיק זה הכולל עדויות המתלוננת (גרושותיכם היקרות), דו"ח של השוטרים וכו'). מניסיוני צריך לקבוע תור לצילום ולהביא אתכם מטבעות למכונת הצילום ביום שיקבע.
- במידה ואין ברישום המשטרתי שלכם אף תיק (כלומר לא נפתחו או שנסגרו בעילת "חוסר אשמה" – דבר שהביא למחיקתם) אתם תקבלו את התדפיס עם הפתיח שלו אולם הוא יהיה ללא רישום.
- עליכם לברר היכן התיק נמצא (פרקליטות, משטרה) כדי לברר במדויק את שמו ותפקידו וכתובתו של האדם אליו צריך להפנות את מכתב הבקשה.
- אני ממליץ להגיש את המכתב ביד ולהחתים את המקבל במשטרה על עותק מהמכתב על קבלתו בצירוף תאריך המסירה ובמיוחד על הדף שבו מפורטים כל הנספחים המצורפים וכמות הדפים שבהם (רשמתי שם גם את סה"כ מספר הדפים המצורפים).
- רק לשם הקוריוז – במקרה מסוים (אחד מהם) הוגשה נגדי תלונה במשטרה ואחרי זמן מה (כצפוי) הוגשה בקשה לבית המשפט ל'צו הגנה'. התנהל משפט עם חקירות שבו הוכחה בפרוש אשמת המתלוננת באלימות, ביצירת מגע וכו' ואני הוחזרתי אחר כבוד לביתי. מיהרתי למסור למשטרה העתק מפרוטוקול המשפט ומפסיקת השופט אולם לא החתמתי אותם וחומר זה "הלך לאיבוד" וכך קרה שהתיק במשטרה התבשל לידי תביעה שהוגשה ע"י המדינה נגדי ושלבסוף נמשכה ב'טרם מענה' ולבסוף נסגר התיק בעילת חוסר אשמה לאחר שראו שהתיק עומד על כרעי תרנגולת)

• השלב הבא הוא לנסח מכתב מנומק ומפורט המסביר ומוכיח מדוע הכרחי לשנות לכם את עילת הסגירה של התיק ליחוסר אשמה.

• המכתב חייב להיות מנוסח בצורה טובה שתסגור את כל הפינות, בעברית טובה ללא דופי ובהתייחסות לכל דו"חות החקירה. עליכם להיות בטוחים ביכולתכם לעשות זאת לבד. תמיד ניתן להיעזר בעו"ד או בחבר מוכשר שיכול לעזור.

• אתם יכולים לצרף למכתב כל מסמך שברשותכם וכל עדות אחרת כולל תמונות והקלטות צרובות על CD אשר יגבו את בקשתכם.

הבקשה שלי כללה מכתב בן 14 דפים ועוד כ 25 מסמכים שונים ב 91 דפים (חלקם מחומר החקירה בצירוף סימנים עם מרקר) תמונות והקלטות.

המכתב שלי היה בנוי מכמה חלקים :

- א. פתיח קצר בו כתבתי שאני נרדף זה זמן רב ע"י גרושתי ומוטרד בתלונות שווא ובצורות שונות ובקשה מפורשת ומודגשת לשנות את עילת הסגירה בתיקים הנדונים מ-העדר ראיות/חוסר עניין לציבור/וכו' ליחוסר אשמה.
- ב. לאחר מכן הוכחתי את היותי נרדף ע"י ציטוטים מהחומר הרב שצירפתי. ציטוטים מתוך התיאורים השונים שהיו במסמכים השונים לגבי אופייה והתנהגותה של המתלוננת, ציטוטים שמדברים על הסתה כנגדי ולמעשה כל ציטוט שהוכיח את עובדת היותי נרדף על לא עוול בכפי והשופך אור על המתלוננת.
- ג. כל ציטוט מכל מקור שהוא (תסקיר, הקלטה, מכתב, מסרון וכו') שתביאו מפיה בהם היא מודה בכך שזו תלונת שווא או מעידה על כוונותיה למרר את חייכם או כל ציטוט ששופך אור לא מחמיא על אופייה והתנהגותה המסגיר את כוונותיה הוא חשוב. גם כל ציטוט מפי איש מקצוע (פק"ס, פקידת סעד, גננת, מורה, שופטת, פסיכולוג וכו') גם כן יעשה את העבודה.
- ד. בסוף מכתבי הוספתי רשימה של כל הנספחים שהוספתי עם מספור וציון כמות העמודים שבכל נספח. בכל מקום בגוף המכתב אשר בו הבאתי ציטוט מאחד הנספחים ציינתי בסוגריים את מספר הנספח, מספר העמוד בו וגם את מספר השורה (לדוגמה: נספח כ"ב ע' 1 ש' 10-11).
- ה. בסוף הפתיח ציינתי גם את יחס הבג"צ לנושא עילת הסגירה :

גם בית המשפט העליון נתן דעתו על השימוש בעילת סגירה זו של תיקים פליליים.

אביא את דבריו של השופט י' זמיר בפרשת בג"צ 92/4539 קבלרו ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד (נ) 50(3), בעמ' 55 : [ההדגשות שלי]

אפשר רק לומר, במאמר מוסגר, כי נראה שאין לתת פירוש מילולי ודווקני לסעיף 6 בהנחיות, כשהוא מתנה את סגירת התיק בכך שפרקליט המחוז או התובע המשטרתי השתכנעו כי כלל לא בוצעה עבירה באותו עניין או כי אין שמץ ראיות לביצוע העבירה ע"י החשוד בתיק. אכן, אפשר בהחלט לתאר מקרים שיש בהם שמץ של ראיה, ועם זאת, בהתחשב במהות הראיה, במשקל הראיה ובכל נסיבות המקרה, אין זה ראוי שהמשטרה או הפרקליטות יסתמכו על שמץ זה כדי להשאיר על כנו כתם של חשד באדם. חשד כזה, כשהוא נרשם בתיק החקירה, שחור על גבי לבן, ראוי לו שיהיה נתמך בראיה שיש בה ממש, גם אם אין היא מספיקה כדי להגיש כתב-אישום. ראיה כזאת צריכה לעמוד במבחן הראיה המינהלית: צריך שתהיה זו ראיה שאדם סביר היה סומך עליה כדי לומר שהחשד עדיין קיים ועומד. על מבחן הראיה המינהלית ראו בל"צ 94/987 יורונט קווי זהב (1992) בל"מ ואח' נ' שרת התקשורת ואח', ל"ד מח(412) 5(5), בעמ' 424. בהקשר זה ראוי לצטט את סעיף 7 להנחיות האמורות:

"סגירת התיק בעילה של 'חוסר אשמה' במקום בעילה של 'חוסר ראיות', במקרים המצוינים בסעיף 6 לעיל, באה למנוע מראית עין כאילו יש ספק בחפותו של האדם שנחשד באותו ענין, דבר העשוי לגרום לו עוול מיותר".

אביא גם את פסק הדין בפרשת בג"צ 10271/02 אברהם פריד והאגודה לזכויות האזרח נ' משטרת ישראל, פרקליטות מחוז ירושלים ועדנה ארבל פרקליטת המדינה: [ההדגשות שלי]

תיק אשר נסגר שלא מחוסר אשמה מכתים את שמו הטוב של האדם, והרישום לגביל מטיל... סטיגמה על בעל הרישום ופוגע בפרטיותו (בלגן 7256/95 פישלר נ' מפלל המשטרה, לד נ(5) 1). שכן, סגירת התיק"מחוסר ראיות" (ולא"מחוסר אשמה"), משאירה ספק בחפותו של החשוד (שם, בעמודים 10-11). הוא תלוי כחוטרת על גבו, ובניגוד להרשעות של ממש, מחיקתו מן המרשם אינה מוסדרת בחוק כי אם נמצאת בשיקול דעת המשטרה אשר מנהלת את המרשם. **קיומו של תיק סגור במרשם המשטרה פוגע אפוא בשמו הטוב של אדם:**

"שמו הטוב של אדם הוא נכס יקר. חשד פלילי שהועלה נגד אדם הוא כתם שהוטל בשם הטוב. וכי מי לא ירצה להסיר כתם זה? לעניין זה, יש הבדל בין סגירת תיק בשל חוסר ראיות לבין סגירת תיק בשל חוסר אשמה, גם אם לא ניתן לכך פרסום ברבים. אפשר להבין ללבו של אדם, המשוכנע שהוא חף מפשע, כאשר הוא דורש כי חשד שהועלה נגדו ימחק לחלוטין, ובתיק שנפתח נגדו ירשם כי התיק נסגר כיוון שהתברר כי אין הוא אשם (בלגן 4539/92 קבלרו נ' היועץ המשפטי לממשלה, לד נ(3) 50, 54).

אכן, יש לברך על המגמה העולה מן ההנחיות להימנע מגרימת עוול הנובע מחשד בלתי מבוסס. לפיכך יש **הצדקה לרשום בתיק שהוא נסגר"מחוסר ראיות" (ולא"מחוסר אשמה) רק אם הראיות הקיימות משאירות ספק סביר בחפותו של החשוד.**

- ו. בכל המכתב ניתן וכדאי לבצע הדגשות של טקסט אולם לציין בסוגריים בראש המכתב שכל הדגשים שלכם למעט כאלו שיצוין לגביהם אחרת.
- ז. השלב הבא היה התייחסות לכל תיק בנפרד ולחומר החקירה שבו, כל תיק בפרק נפרד. כאן עליכם להפעיל מוח של חוקר ועו"ד ולהצביע על סתירות בעדויות, סתירות בין העדויות לחומרים אחרים שאתם מגישים (למשל עובדות שבהם הודתה המתלוננת בפני הפק"ס בתסקיר הפק"ס, או במידה ויש בידכם הקלטת סתר המוכיחה אחרת). בשלב זה צריך פשוט להיות עו"ד ולהוכיח שאין שמץ של אמת בתלונה זו ולהראות שלמשטרה אין אפשרות אחרת מלבד שינוי עילת סגירת התיק ל"חוסר אשמה".
- ח. אם ניתן ובמידה ויש בכך צורך או הכרח כדאי להיעזר בבדיקת פוליגרף למרות שהיא איננה קבילה כראיה בבימ"ש אולם יש לה משקל כבד במלחמה על חפותך ועל הדרך בה כל הגורמים יבחנו את המקרה. זה נותן לכל הגורמים (משטרה, פק"ס ולעיתים גם ביהמ"ש) משהו להיתלות בו והרגשת נוחות לסגור את התיק בביטחון מלא שאינך אשם. כמובן צריך לבחור במכון פוליגרף מוכר ולדאוג שהשאלות תנוסחנה באופן שירצה את החוקרים במשטרה ותמוקדנה בניסוח באופן ברור למהות התלונה. בדיקת פוליגרף מאד תלויה באופן בו מנוסחות השאלות וכדאי להתייעץ עם עו"ד בנושא (אולי אפילו עו"ד פלילי).
- ט. המלצתי היא לעשות זאת לבד רק אם אתם בטוחים בחפותכם וביכולת להוכיח זאת וגם בטוחים ביכולתכם להתנסח כראוי.

י. כדאי להגיש ערעור על תיקים בהם תוכלו להוכיח את חפותכם אולם לעיתים גם אם יש תיק סורר שאינכם להוכיח שהתלונה שקרית אולם מאידך גם חומר ההוכחות נגדכם איננו עומד במבחן ההוכחה והוא מחורר ככברה ניתן להגיש בקשה גם בתיק זה. רצוי להתייעץ עם עו"ד.

מקווה שסייעתי.

שמי...